

Kedves Olvasó!

Köszönjük, hogy továbbra is érdeklődik a Pénzügyi Szemle írásai iránt, és ismét időt szán lapunk mostani számában megjelenő izgalmas és tartalmas tanulmányok elolvasására. Mint ismeretes, folyóiratunk elsősorban közpénzügyekkel foglalkozik, a közszféra és a nemzetgazdaság működésével, pénzügyi és gazdaságpolitikai rendszerekkel, monetáris és fiskális politikai elemzésekkel, pénzügyi innovációkkal, derivatívákkal, vállalati és nemzetgazdasági pénzügyi elszámolási technikákkal, pénzügyi befektetések, különböző értékpapírok, hitelek hozam és kockázatszámításaival, valamint a pénzügyi kultúra terjesztésével kapcsolatos cikkeket közöl. Mostani számunkban is makroökonómiai keretek között vizsgálják a pénzügyi szektor alakulását, ennek társadalmi és gazdaságpszichológiai összefüggéseit.

Első tanulmányunk szerzői folytatják azt az Európa versenyképességével kapcsolatos vitát, amelyet a Draghi-jelentés váltott ki, és amelyről már eddig Csath Magdolna és Juhász Péter is megosztotta véleményét lapunk előző két számában. Ábel Istvánék olyan, a „versenyképességi iránytűből” kimaradt témákkal foglalkoznak, mint a potenciális munkavállalók aggasztó fizikai és mentális egészsége, illetve az adózás és a fiskális szabályok változása. Továbbra is nyitva maradnak azonban az alábbi kérdések: Értelmezhető-e egyáltalán az EU növekedési és termelékenységi adatai, miközben Európa nem egy ország. Javíthatók-e ezek az adatok, ha a tagországok súlyozott átlagadatai között innovációban és termelékenységben is hatalmasok a távolságok, amit a fejlesztési pénzek egyenlőtlen szétosztása csak tovább növel? Milyen módszerekkel lehetne mérni az infokommunikációs terület termelékenység növelő hatásait? Hogyan lehet biztosítani, hogy a fenntarthatóságra, a finanszírozásra és a beruházási kapacitások felszabadítására vonatkozó omnibusz egyszerűsítési csomag (piaci viszonyoknak megfelelő szabályozás) intézkedései nemzeti szinten is javítsák a kkv-k versenyképességét? Hogyan lehetne egyensúlyt teremteni az EU környezetvédelmi céljai és az üzleti versenyképesség között?

Második, hiánypótlónak számító tanulmányunkban a Czecceli-Kutasi szerzőpáros a sebezhető eurodollárpiacról értekezik. VEC modellel elemzik az amerikai kamatlábak és a feltörekvő országok CDS-felárának kapcsolatát 2008 és 2024 között. Ezen országok piaci válságait az okozza, hogy a bankok túlzottan kitétek a dollárban denominált vállalati adósságoknak, magas a CDS-feláruk, és így megnő a nemteljesítési kockázatuk. A rugalmas árfolyampolitika, a leértékelés ugyan növeli az exportbevételt, de hosszabb távon rontja a versenyképességet, mivel nem ösztönöz innovációra. Az amerikai választások után a dollár árfolyama a legtöbb devizával szemben esett, legfőképpen a „trumpcessziós” félelmek, a vámok inflációra gyakorolt hatása miatt. Egyelőre bizonytalanok a növekedési kilátások, sőt egyes szkeptikus elemzők szerint az euró év végére akár 1,15-1,2 dollárt is elérheti, és folyamatosan nő az esélye egy esetleges recesszió bekövetkezésének az USA-ban.

Harmadik tanulmányunk szerzői (Sisa-Siklósi-Bárczi) a tulajdonosi érdekek érvényesítésének sokrétű lehetőségeit vizsgálják a társasági és a kötelmi jog előírásai

alapján. Az alapítók, a tulajdonosok általában a pénzügyi befektetővel kötött szindikátusi szerződés útján nyújtanak garanciát a társaságnak a pénzügyi befektető tervezett exitjének megvalósítására, melynek optimális időpontja a tulajdonosi érték maximális nagyságához kötött, és alapját a jövőbeli jövedelemtermelő képesség számítás, valamint a társaság vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének folyamatos mérése és az azokból képzett mutatószámrendszer biztosítja. Pusztán a számviteli kimutatásokból azonban nem lehet kiszámítani a tulajdonosi érték maximumát. Ehhez további információkkal, várakozásokkal, szabad cash flow-kal kell kalkulálni, és különféle jövőbeli becsléseket, prognózisokat kell készíteni.

Negyedik tanulmányunkban Hegedűs Mihály és Tóth Rita az európai könyvvizsgáló cégek elmúlt tíz évi működésének felügyeleti ellenőrzéséről készített jelentést elemzi, bemutatva a bevételek elszámolásánál, a követelések elismerésénél, a készletek értékelésénél és a kockázatok becslésénél alkalmazott hibás könyvvizsgálói gyakorlatokat, dokumentációs hiányosságokat és az ezek javítására tett ajánlásokat, köztük a könyvvizsgálók továbbképzését és a fejlett könyvvizsgálati technológiák (AI) alkalmazásának szükségességét. A könyvvizsgálat a tulajdonosok megbízásából elvégzett speciális, komplex ellenőrzési folyamat, amelynek során egy független szakértői csapat kellő bizonyosságot szerezve felülvizsgálja egy gazdálkodó szervezet számviteli rendszerét, a vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetéről készített beszámolóját, pénzügyi és nem pénzügyi kimutatásait, értékeli az összegyűjtött bizonyítékokat, és ezek alapján következtetéseket von le, objektív ítéletet alkot, véleményt nyilvánít arról, hogy azok nem tartalmazznak csalásból, hibából eredő lényeges, döntést befolyásoló hibás állításokat, hitelesítve ezzel azok szabályszerűségét, megbízhatóságát és valódiságát. A könyvvizsgálati kockázatot jelentősen csökkentheti, ha a gazdálkodó szervezet ellenőrzési kockázata alacsony, vagyis jól működnek a belső kontrollok. A PCAOB jelentés azonban szinte mindenhol rendszerszintű problémaként tárta fel a belső ellenőrzés hiányosságait.

Ötödik tanulmányunkban a Begimkulov-Kuti szerzőpáros a banki digitalizáció hatásait boncolgatja a közép-ázsiai országok pénzügyi stabilitására, amelyek nemcsak a politikai döntéshozók, hanem a pénzügyi intézmények számára figyelmeztető jelzéseket hordozhatnak. A banki verseny és a digitalizáció egymással kölcsönhatásban pozitív és stabilizáló hatást fejt ki, javítja a kockázatkezelést és a hatékonyságot, ezért a feltörekvő országokban a pénzügyi stabilitás biztosítása érdekében kiegyensúlyozott versenypolitikára és a digitalizáció fejlesztésére van szükség. A szabályozóknak a digitalizáció korlátainak csökkentésére és az innovációk ösztönzésére kell összpontosítaniuk a piaci fegyelem fenntartása és a kockázatvállalási magatartást felerősítő monopolisztikus gyakorlatok megelőzése, a működési sebezhetőségek felismerése és a kiberbiztonsági kockázatok kezelése érdekében.

Lapunk mostani számában a magyar közgazdasági élet egyik markáns alakjával, Csath Magdolnával készült egy interjú, aki a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemet szerzett közgazdász diplomát 1966-ban, majd elvégezte a London Business School MBA programját. 1991-ben lett a közgazdaságtudományok MTA doktora. Öt évig az USA-ban, egy évig Nagy-Britanniában oktatott. Az USA-ban elnyerte az L. J. Buchan Distinguished Professorship Award díjat, itthon pedig a

Szent-Györgyi Albert díjat, a Magyar Gazdaságért kitüntetést, a Magyar Érdemrend Tiszti- és Középkeresztjét. Több mint száz hazai és külföldi publikációja közül hadd emeljem ki az öt legtöbbet idézet könyveit: Közgazdaságtan, társadalom-gazdaságtan, makroökonómiai alapok, Rendszerváltás a gazdaságban, avagy hogyan tűnt el a magyar ipar, Stratégiai tervezés a 21. században, Versenyképesség menedzsment és Versenyképességi mozaik. Jelenleg a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és a Budapesti Metropolitan Egyetem magántanára.

Konferencia beszámoló rovatunkban részleteket közlünk a VII. Bosnyák János Nemzetközi Emlékkonferencián elhangzott számviteli, adózási, könyvvizsgálati, csőd-előrejelzési és fenntarthatósági (ESG) kérdéseket érintő legérdekesebb előadásokból.

Könyvszemlénkben egy igazi különlegességet ajánlunk a kedves Olvasó figyelmébe: a 70 éves Halmi Péter akadémikus tiszteletére megjelent ünnepi tanulmánykötetet, amelyben hetvenegy elismert hazai és külföldi szakember írása szerepel, többek között az európai integráció, a gazdasági fejlődés, a pénzügyi stabilitás fenntarthatósága, valamint a közgazdasági és jogtudományi kutatások területéről. ■

Lukács János
főszerkesztő

